

Stendyssevej I Glumsø

Udgravningsrapport

NÆM 2005:104A
KUAS FOR 2003-2003-0880

Næstved Museum 2006

NÆM 2005:104A Stendyssevej I / Glumsø

Udgravningsrapport

Glumsø By, Glumsø Sogn, Tybjerg Herred, Storstrøms Amt (tidl. Præstø).
Stednr. 05.07.04
4-cm kort: 1412 I NØ

*Langhus fra yngre romersk jernalder/germansk jernalder samt diverse udaterede stolpehuller, gruber og fyldskifter.
Udgravningsleder: Mette C. Olsen.*

Indhold:

Abstract
Undersøgelsens forhistorie
Administrative data
Øvrige data
Topografi, terræn og undergrund
Målesystem
Udgravningsmetode
Udgravningens resultater

Anlægsliste
Fundliste
Tegningsliste
Fotoliste

Div. kort og oversigtsplaner
Kopi af originaltegninger (NB: nedsat 50 %; T1-2 let "renset")

Abstract

Ved udgravningen af et ca. 30 x 30 m stort område fremkom et hus fra yngre romersk jernalder/germansk jernalder bestående af 4 sæt tagbærende stolper evt. med svagt indtrukne gavle (Hus 1). Derud over flere stolpehuller, gruber samt diverse andre fyldskifter sandsynligvis også fra oldtiden samt få stykker oldtidskeramik og trækul. De meget beskedne keramikfund blev gjort i stolpehuller og et enkelt ubestemmeligt fyldskifte. Trækullet stammer fra B100, som er en af de tagbærende stolper fra Hus 1. Fundene kan kun dateres bredt til oldtiden. Fundmængden fra udgravningen er således beskedne, og årsagen til dette kan muligvis søges i en tidligere ret intensiv dyrkning af området.

Det samlede fundmateriale fra området (inkl. fund fra prøveudgravningen - jf. NÆM 2005:104, Stendyssevej / Glumsø og detektorfund - jf. NÆM 2004:137) repræsenteres af både neolitikum og yngre jernalder og vikingetid, hvoraf jernalderfundene muligvis kan knyttes til den fremkomne bebyggelse.

Efterfølgende (sensommeren 2005) blev der gravet i området umiddelbart syd for det her behandlede udgravningsareal, hvorved der bl.a. fremkom yderligere to huse fra jernalderen (jf. NÆM 2005:129 og NÆM 2005:129 A).

Hus 1, tagbærende stolper markeret med landmålerstokke. Set fra øst.

Undersøgelsens forhistorie

I forbindelse med byggemodning forud for opførelsen af et større boligområde sydvest for Glumsø - mellem Nyvej og Stendyssevej - i Suså Kommune (jvf. Suså Kommune, lokalplan GL.B.3.7), foretog Næstved Museum en prøvegravning i maj-juni 2005 (jf. NÆM 2005:104, Stendyssevej / Glumsø). Efter prøvegravningen blev det besluttet at det var nødvendigt at udføre en egentlig undersøgelse på et mindre, ca. 900 m² stort område på, da der her var fremkommet indtil flere tydelige stolpehuller i en af søgegrøfterne (Søgegrøft 6).

Topografisk set - et højtbeliggende plateau nær vand - var arealet oplagt til forhistorisk aktivitet (grave og/eller bebyggelse), og der var allerede gjort indtil flere betydningsfulde detektorfund på marken, heriblandt forholdsvis velbevarede fibler fra jernalder og vikingetid (jf. NÆM 2004:137) og umiddelbart vest for området ligger en fredet stendysse (sb.nr. 05.07.04-29). Nord for arealet er tidligere udgravet bebyggelse og grave fra romersk jernalder (jf. NÆM 1996:111), ligesom flere detektorfund på markerne syd for indikerede forhistorisk aktivitet i området.

Administrative data

Bygherre og finansierende myndighed var Suså Kommune.

Udgravningen blev foretaget af Næstved Museum, og al originaldokumentation samt øvrige arkivalier opbevares på museet under j.nr. NÆM 2005:104A.

Øvrige data

Jordafrømningen blev begyndt d. 27/6 2005, og hele udgravningen (inkl. registrering mv.) sluttede d. 8/7 2005.

Udgravningen blev foretaget af stud. cand. mag. Mette C. Olsen. Ansvarlig leder var arkæolog Thomas Roland, Næstved Museum.

Jordafrømningen blev foretaget af en gravemaskine med en skovlbredde på 2 m.

Vejrforhold: Fortrinsvis solskin og tørt.

Topografi, terræn og undergrund

Det lille udgravningsareal lå forholdsvis højt placeret omkring kote 25 - tæt på lokalplansområdets sydvestlige hjørne med udsigt til den lidt højere placerede Glumsø By og Kirke mod øst og den markante Glumsø Sø mod syd. Et tilstødende moseområde med talrige forhistoriske offerfund ligger nedenfor plateauet mod sydvest. Mosen har formentlig tidligere hængt sammen med Glumsø Sø.

Muldlaget var ca. 40 cm tykt på udgravningsarealet - dog gradvist tyndere i syd- og sydvestlig retning. Overgangen mellem muld og undergrund var forholdsvis tydelig bortset fra områderne med rødbrun undergrundsler. Undergrunden bestod af vekslende gul- og rødbrun, sandblandet til let sandblandet ler, flere steder var der "pletter" med næsten ren rødbrun ler. Jorden var p.gr.a. manglende regn meget tør/hård, hvilket besværliggjorde observationer i fladen.

Målesystem

Der blev vha. målebånd udlagt et lokalt målesystem med hovedlinien gående i stort set øst-vestlig retning (x-aksen stigende mod øst, y-aksen stigende mod nord med en afvigelse på ca.

15⁰ mod vest fra nord). Målesystemet blev efterfølgende indmålt af landinspektør (Toft & Malmskov, Næstved) således, at det lokale målesystems koordinat 100/210 svarer til landmålerpunkt 1, 90/210 til pkt. 2, 80/210 til pkt. 3, 70/210 til pkt. 4, 70/200 til pkt. 5, 80/200 til pkt. 6, 90/200 til pkt. 7 og 100/200 til pkt. 8 (for jævnføring til landskoordinater, se landmålerliste i bilag).

Udgravningsmetode

Efter at overjorden var rømmet af med gravemaskine (skovlbredde 2 m) i det aftalte område på ca. 30 x 30m, blev anlæggene B1-B115 tegnet (1:100, jf. Tegning 1-2) samt snittet med spade og deres karakter, fyld og dimensioner beskrevet. Udvalgte snit blev endvidere tegnet i 1:20 (jf. anlægsbeskrivelserne Tegning 3-4). De tagbærende stolper tilhørende Hus 1 blev endvidere fotograferet i snit og derefter tømt med spade. Desværre blev fotografierne først taget ved udgravningens afslutning, hvor anlæggene var tørret ud, og billederne derfor ikke optimale.

Dræn, recente anlæg, naturlige fyldskifter og dyreaktiviteter blev som udgangspunkt ikke snittet eller undersøgt yderligere.

Anlæggene benævntes med bogstavsbetegnelsen B for at kunne adskille disse fra prøvegravningens anlæg, benævnt A.

Der blev kun gjort yderst få fund: x200-x202 (keramik) fundet i tilfældige stolpehuller samt i et ubestemmeligt fyldskifte, og endelig et forstenet søpindsvin (ej magasineret) som løsfund fra markskellet mod syd. x203 (trækul) var det eneste fund, som blev gjort i en stolpe tilhørende jernalderhuset (B100).

Der blev gjort enkelte detektorfund fra muldjorden over selve udgravningsarealet (bl.a. en bronzeklump) samt flere detektorfund fra det samlede lokalplansområde op til udgravningsområdet både før og efter selve udgravningen (jf. NÆM 2004:137). Fundene omfatter bl.a. flere forskellige fibeltyper fra sen jernalder og vikingetid, bl.a. fibler og et polyedisk vægtlod.

Undersøgelsens resultater

Der blev rømmet jord af et areal på ca. 900 m², og der fremkom i alt 115 anlæg (B1-B115) bestående af stolpehuller, gruber og en grøft/dræn, hvoraf de fleste kan henføres til oldtiden, bl.a. Hus 1 fra yngre romersk jernalder/germansk jernalder. Blandt de 115 anlæg tæller dog også en række pløjesor, dyreaktiviteter og naturlige fyldskifter uden arkæologisk interesse, der ikke blev undersøgt nærmere.

Generelt lå anlæggene nogenlunde jævnt fordelt på hele udgravningsfladen, dog tættest mod øst, hvor Hus 1 også var placeret. Trods en del stolpehuller i området syd for Hus 1, kunne der ikke påvises yderligere sikre strukturer på pladsen i form af hegnsforløb, staklader el.lign. Pløjelaget var flere steder ikke overvældende tykt, hvilket tyder på en ret intensiv dyrkning, der kan have forstyrret de forhistoriske anlæg, og dermed være årsagen til manglen på vægstolper, staklader og hegnsforløb mv. De få genstandsfund (x200-x202) bestod af fragmenter af oldtidskeramik, der desværre ikke kunne dateres nærmere.

I forbindelse med opførelsen af en vej i lokalplanområdets yderste sydvestlige hjørne (syd for selve udgravningsfeltet, langs med det fredede markskel) blev der - mens selve udgravningen stod på - taget jord af, og her kunne iagttages indtil flere stolpehuller samt eventuelle kogestensgruber. Da dette område havde været temmelig tomt i prøvegravningens grøfter, var det ikke blevet inddraget til videre undersøgelse, og kunne dermed desværre ikke udgraves indenfor budgettet.

Feltet set fra syd, i baggrunden Hus 1 markeret med landmålerstokke

Hus 1

Udgravningens eneste hus, Hus 1, udgjordes af et langhus bestående af fire sæt tagbærende stolper orienteret stort set øst-vest med en let afvigelse i sydøst-nordvestlig retning (B97+98, B90+115, B84+85 & B87+79). Afstanden i de enkelte sæt var ca. 2,5 m, det vestlige af de midterste sæt dog 2,6 m og det vestligste sæt 2,4 m (alle mål fra stolpecentrum). Der kunne således spores en *svag* tendens til indtrukne gavle. Mellem sættene var afstanden ret konstant 6 m, med kun ubetydelige afvigelser.

Nedgravningen til de tagbærende stolper var forholdsvis markant, med en diameter på 60-70 cm og en dybde på op til 60 cm. Flere af nedgravningerne havde stolpespor (jf. T3-4).

Der kunne ikke konstateres sikre indre opdelinger af huset eller vægforløb, selv om enkelte stolper evt. kan have udgjort rester af sådanne (f.eks. B101, 102, 108 & 111)

Der fremkom ingen daterende fund, hverken i husets anlæg eller i anlæggene umiddelbart omkring (dog blev enkelte stykker udtaget af den tagbærende stolpe B100). Huset kan således kun dateres ad typologisk vej, og derved formentlig sættes et sted på overgangen mellem romersk og germansk jernalder, dvs. i 4.-5. årh. e.Kr.

Fremtidigt arbejde

Næstved Museum anser hermed arealet for færdigundersøgt. Detektorfundene fra det samlede lokalplansområde gør dog, at man bør være opmærksom på eventuelt uerkendte grave ved fremtidige anlægsarbejder. Ligeledes bør de arealer, som grænser op til den nuværende lokalplans grænser, fortsat prøveundersøges forud for anlægsarbejder.

16.1.2006
Næstved Museum

Mette C. Olsen
Udgravningsleder

Dyssen vest for feltet set over gravningens jordbunker

Anlægsliste

B1 Stolpehul

Dia.: 45 cm. Dybde: 10 cm. Fyld: Mørk gulbrun til brun, homogen, humøs, sandblandet ler til lerblandet sand.

B2 Stolpehul

Dia.: 40 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Mørk gråbrun, heterogen - pletter af gul undergrund, let humøs, sandblandet ler med trækulsnister.

B3 Stolpehul

Dia.: 20 cm. Dybde: 5 cm. Fyld: Mørk gulgråbrun, heterogen - opblandet med gul undergrund, let humøs, let sandblandet ler med trækulsnister.

B4 Stolpehul

Dia.: 28 cm. Dybde: 36 cm. Fyld: Gråbrun, heterogen - pletter af gul undergrund, let humøs sandblandet ler, enkelte trækulsnister.

B5 Fyldskifte

Dia.: 28 cm. Dybde: 4 cm. Fyld: Lys gulgråbrun, heterogen - meget opblandet med gul undergrund, let sandblandet ler.

B6 Stolpehul ?

Dia.: 60 cm. Dybde: 22 cm., afrundet bund. Fyld: Gulbrun til brun, homogen, let humøs, sandblandet ler.

B7 Stolpeaftryk + nedgravning.

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse - ikke målefast!

Dia.: 25x30 cm. Dybde: 10 cm. Fyld: Mørk gulgråbrun, heterogen - pletter af gul undergrund, let humøs, let sandblandet ler med trækulsnister.

B8 Dyreaktivitet.

B9a Grube

Dia.: 200x230 cm. Dybde: 10 cm., flad bund. Fyld: Gulgråbrun, heterogen - let opblandet med undergrund, let humøs, lerblandet sand, enkelte nister af rødbrændt ler.

B9b Grube

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Dia.: 270x320 cm. Dybde: 5-20 cm., flad bund. Fyld: Brun til gulbrun, homogen, let humøs, let lerblandet sand.

B10 Grube

Dia.: 210x220 cm. Dybde: ca. 20 cm., men meget uregelmæssig i bunden og præget af dyregange.

Fyld: Gulbrun til brun, heterogen, let humøs, sand (området er ellers præget af ler) og muligvis er det derfor, at der findes så mange dyregange.

B11 Stolpeaftryk + nedgravning

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse - ikke målefast!

Det samlede fyldskifte: Dia.: 50 cm. Dybde: 14 cm. Stolpeaftryk:

Fyld: Gulbrun til brun, homogen, let humøs, let lerblandet sand, dyregang i bunden.

Nedgravning:

Fyld: Gulbrun til lys gulbrun, let lerblandet sand, opblandet med gullig, sandet undergrund.

B12 Stolpehul

Dia.: 25x30 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Gulbrun til brun, forholdsvis homogen, let humøs, sandblandet ler.

B13 Stolpehul

Dia.: 30x35 cm. Dybde: 18 cm. Fyld: Gulbrun til brun, enkelte pletter med gullig undergrund - men forholdsvis homogen, let humøs, sandblandet ler.

B14 Stolpehul ?

Dia.: 25x30 cm. Dybde: 4 cm. Fyld: Gulbrun, heterogen - meget opblandet med gullig undergrund, let sandblandet ler.

B15 Stolpehul

Dia.: 30 cm. Dybde: 12 cm. Fyld: Gulbrun til brun, let opblandet med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, let humøs, lerblandet sand til sandblandet ler.

B16 Overgang mellem muld og undergrund, eller muligvis en del af B 94 (Grøft / dræn ?).

NB! Jorden blev dog rømmet af i et lidt højere niveau i dette område pga. landmåler-pind 157.

B17 Dyreaktivitet / vægstolpe ?

Dia.: 15 cm. Dybde: 0-5 cm., nedsivning i bunden. Fyld: Lys gulgråbrun, heterogen - meget opblandet med gullig undergrund, ler med trækulsnister.

B18 Fyldskifte - vægstolpe / dyreaktivitet ?

Dia.: 20 cm. Dybde: 3-4 cm., uregelmæssig bund. Fyld: Lys gulgråbrun, heterogen - meget opblandet med gullig undergrund, ler.

B19 Udgår**B20** Stolpehul

Dia.: 45 cm. Dybde: 18 cm. Fyld: Brun, homogen, humøs, sandblandet ler.

B21 Grube

Dia.: 120 cm. Dybde: 1-12 cm., meget uregelmæssig i profil med mange dyregange, dog tydelig i overfladen. Fyld: Gulbrun til mørk gulbrun, heterogen - opblandet med gullig undergrund, let lerblandet sand med pletter af trækul.

B22 Stolpehul

Dia.: 35 cm. Dybde: 12 cm., flad bund. Fyld: Gulbrun til brun, let humøs, lerblandet sand, opblandet med gullig undergrund.

B23 Grube

Dia.: 220x250 cm. Dybde: 75 cm., afrundet ned mod bunden. Fyld: Mørk gulbrun - brun, homogen, humøs, lerblandet sand, enkelte nister af trækul og rødbrændt ler.

B24 Stolpehul

Dia.: 50 cm. Dybde: 10 cm., flad bund. Fyld: Gulbrun til brun, let humøs, lerblandet sand, let opblandet med gullig undergrund, enkelte trækulsnister og nister af rødbrændt ler.

B25 Stolpehul

Dia.: 25 cm. Dybde: 6 cm., flad bund. Fyld: Lys gulgråbrun, heterogen - meget opblandet med gullig undergrund, sandblandet ler.

B26 Stolpeaftryk + nedgravning

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse - ikke målefast!

Det samlede fyldskifte: Dia.: 30 cm. Dybde: 15 cm. Stolpeaftryk:

Dia.: 15 cm. Dybde: 15 cm. Fyld: Gulgråbrun, heterogen - opblandet med gullig undergrund, let humøs, sandblandet ler, nister af trækul og rødbrændt ler.

Nedgravning:

Dybde: 15 cm. Fyld: Lys gulbrun til gulgråbrun, heterogen - opblandet med gullig undergrund, sandblandet ler, få trækulsnister.

B27 Stolpehul

Dia.: 30 cm. Dybde: 15 cm. Fyld: Mørk gulbrun til gulgråbrun, homogen, humøs, sandblandet ler med trækulsnister.

B28 Stolpehul

Dia.: 20 cm. Dybde: 11 cm., afrundet og uregelmæssig bund. Fyld: Mørk gulbrun til brun, let humøs, sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, en enkelt nist af rødbrændt ler.

B29 Stolpehul

Dia.: 20 cm. Dybde: 10 cm. Fyld: Lys gulbrun til lys gulgråbrun, heterogen - meget opblandet med gullig undergrund, sandblandet ler.

B30 Grube

Dia.: 250x160 cm. Dybde: 22 cm., flad bund. Fyld: Lys gulgråbrun, opblandet med gullig undergrund - dog homogen, let humøs, let lerblandet sand.

B31 Stolpehul

Dia.: 30 cm. Dybde: 15 cm. Fyld: Gulbrun til brun, let humøs, sandblandet ler, opblandet med gullig undergrund, enkelte trækulsnister.

B32 Fyldskifte

Dia.: 20 cm. Dybde: 10 cm. Fyld: Lys gulgråbrun, heterogen - meget opblandet med gullig undergrund, sandblandet ler.

Fund: x200, keramik - hankeskår.

B33 Stolpehul

Dia.: 50 cm. Dybde: 28 cm. Fyld: Mørk gulbrun til gulgråbrun, let opblandet med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, humøs, sandblandet ler, trækulsnister og nister af rødbrændt ler.

B34 Stolpehul

Dia.: 35x40 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Mørk gulbrun til gulgråbrun, let opblandet med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, humøs, sandblandet ler, trækulsnister og nister af rødbrændt ler.

B35 Dyreaktivitet ?**B36** Stolpehul

Dia.: 50 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Lys gulbrun, heterogen - meget opblandet med gullig undergrund, sandblandet ler, enkelte nister af trækul og rødbrændt ler.

B37 Stolpehul

Dia.: 45 cm. Dybde: 5-8 cm. Fyld: Lys gulbrun til gråbrun, heterogen - meget opblandet med gullig undergrund, sandblandet ler, enkelte trækulsnister.

B38 Grube

Dia.: 400 cm. Dybde: 35 cm., afrundet bund. Fyld: Gulbrun til brun, let opblandet med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, humøs, sandblandet ler, mange knytnevstore og større sten i fylden, trækulsnister.

B39 Natur

Overgang mellem muld og undergrund, mange knytnevstore sten.

B40 Stolpehul

Dia.: 30 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Heterogen, lys gulbrun til gulbrun, meget opblandet med gullig undergrund, nister af rødbrændt ler og trækul.

B41 Stolpehul

Dia.: 40 cm. Dybde: 18 cm. Fyld: Homogen, let humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler med enkelte trækulsnister.

B42 Stolpehul ?

Dia.: 30 cm. Dybde: 7 cm. Fyld: Heterogen, lys gulbrun til gulgråbrun, meget opblandet med gullig undergrund, enkelte nister af rødbrændt ler. Et noget tvivlsomt fyldskifte!

B43 Stolpehul

Dia.: 60x80 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, enkelte trækulsnister.

B44 Stolpehul

Dia.: 25x45 cm. Dybde: 7 cm. Fyld: Heterogen, lys gulbrun til gulgråbrun, let sandblandet ler, opblandet med gullig undergrund, få trækulsnister.

B45 Stolpehul

Dia.: 50 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, enkelte trækulsnister.

B46 Stolpehul

Dia.: 30 cm. Dybde: 26 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund.

B47 Udgår**B48 Grube**

Dia.: 220x250 cm. Dybde: 65 cm. Fyld: Homogen, humøs, mørk gulbrun til brun, sandblandet ler, spredte trækulsnister samt nister af rødbrændt ler.

B49 Stolpehul

Dia.: 30 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let humøs, gulbrun til gulgråbrun, sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund.

B50 Dyreaktivitet**B51 Stolpehul**

Dia.: 60 cm. Dybde: 30 cm. Fyld: Heterogen, let humøs, gulbrun til gulgråbrun, let sandblandet ler, opblandet med gullig undergrund, trækulsnister.

B52 Udgår**B53 Stolpehul ?**

Dia.: 30 cm. Dybde: 7 cm. Fyld: Heterogen, lys gulbrun til gulgråbrun, sandblandet ler, meget opblandet med gullig undergrund, enkelte nister af trækul og rødbrændt ler. Et tvivlsomt fyldskifte!

B54 Stolpehul

Dia.: 40 cm. Dybde: 155 cm. Fyld: Heterogen, let humøs, gulbrun til brun, let sandblandet ler, ret opblandet med gullig undergrund, spredte trækulsnister.

B55 Stolpehul

Dia.: 25 cm. Dybde: 13 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let humøs, lys gulbrun til gulgråbrun, let sandblandet ler, opblandet med gullig undergrund.

B56 Stolpehul

Dia.: 30 cm. Dybde: 15 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let humøs, gulbrun til brun, let sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, spredte trækulsnister.
Fund: x201, keramikfragmenter.

B57 Stolpehul

Dia.: 20 cm. Dybde: 8 cm. Fyld: Heterogen, lys gulbrun til gulgråbrun, let sandblandet ler, opblandet med gullig undergrund, spredte trækulsnister.

B58 Stolpehul

Dia.: 20 cm. Dybde: 5 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, lys gulbrun til gulgråbrun, let sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund.

B59 Stolpehul

Dia.: 30 cm. Dybde: 24 cm. Fyld: Homogen, humøs, mørk gulbrun til brun, let sandblandet ler, enkelte trækulsnister.

B60 Stolpehul

Dia.: 30 cm. Dybde: 15 cm. Fyld: Homogen, let humøs, gulbrun til brun, let sandblandet ler.

B61 Stolpehul

Dia.: 25 cm. Dybde: 15 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let humøs, gulbrun til brun, sandblandet

ler, let opblandet med gullig undergrund, spredte trækulsnister.

B62 Fyldskifte

Dia.: 25 cm. Dybde: 6 cm. Fyld: Heterogen, lys gulbrun til gulgråbrun, let sandblandet ler, meget opblandet med gullig undergrund, spredte trækulsnister.

B63 Stolpehul

Dia.: 40 cm. Dybde: 16 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let humøs, gulbrun til brun, let sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, spredte trækulsnister.

B64 Stolpehul

Dia.: 25 cm. Dybde: 16cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler, let opblandet med rødgul undergrund, enkelte trækulsnister.

B65 Stolpehul

Dia.: 20 cm. Dybde: 10 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let humøs, gulbrun til brun, let sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund.

B66 Stolpehul ?

Dia.: 60x40 cm. Dybde: 18 cm. Fyld: Homogen, humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler. Meget uregelmæssig i bunden med mange dyreaktiviteter.

B67 Stolpeaftryk + nedgravning

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Stolpeaftryk - lag 1: Dia.: 24 cm. Dybde: 24 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, spredte trækulsnister.

Nedgravning - lag 2: Dia.: 10 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Heterogen, let humøs, lys gulbrun til gulgråbrun, sandblandet ler, opblandet med gullig undergrund.

B68 Kun synlig i overfladen.

B69 Stolpehul ?

Dia.: 30 cm. Dybde: 15 cm. Fyld: Heterogen, let humøs, gulbrun til brun, let sandblandet ler, opblandet med gullig undergrund, spredte trækulsnister. Meget uregelmæssig bund.

B70 Stolpehul

Dia.: 26 cm. Dybde: 13cm. Fyld: Heterogen, let humøs, gulbrun til brun, let sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, spredte trækulsnister. Flad bund.

B71 Pælehul

Dia.: 12 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let humøs, gulbrun til brun, let sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, enkelte trækulsnister.

B72 Pløjespør - kun synligt i overfladen

B73 Stolpehul

Dia.: 28 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let humøs, gulbrun til brun, let sandblandet ler, let opblandet med rødbrun undergrund. Flad bund.

B74 Fyldskifte

(Svarer til prøveudgravningens A81, men er åbenbart ikke blevet snittet ordentligt i første omgang, da beskrivelsen af fyld, karakter og dybde er markant ændret ved anden snitning).

Dia.: 35 cm. Dybde: 40 cm. Fyld: Homogen, humøs, mørk gulbrun til brun, sandblandet ler, spredte trækulsnister. Udgravningsniveauet på præcis dette område (ca. midt i den gamle søgegrøft) ligger omkring 15 cm. over resten af fladen!

B75 Stolpehul ?

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Dia.: 55 cm. Dybde: 6-12 cm. Uregelmæssig bund. Fyld: Homogen, humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler.

B76 Stolpehul

Dia.: 60x45 cm. Dybde: 37 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, spredte trækulsnister. Flad bund.

B77 Rådden sten

B78 Tagbærende stolpe + nedgravning

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Stolpeaftryk - lag 1: Dia.: 35 cm. Dybde: 32 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, humøs, mørk gulbrun til brun, sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, spredte trækulsnister.

Nedgravning - lag 2: Dia.: 70 cm. Dybde: 32 cm.

Fyld: Heterogen, let humøs, gulbrun til brun - tenderende mod det lidt lyse enkelte steder, let sandblandet ler, opblandet med gullig undergrund, spredte trækulsnister.

Foto

B79 Tagbærende stolpe + nedgravning

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Det samlede fyldskifte: Dia.: 60x70 cm. Dybde: 25 cm.

Nedgravning - lag 1: Fyld: Heterogen, lys gulbrun til gulgråbrun, sandblandet ler, meget opblandet med undergrundsjord.

Nedgravning - lag 2: Dybde: 25 cm. Fyld: Heterogen, let humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler, opblandet med gullig undergrund, enkelte trækulsnister.

Tagbærende stolpeaftryk: Dia.: 35 cm. Dybde: 25 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, humøs, gulbrun til brun (ikke helt så mørk som B78), sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, spredte trækulsnister. Knytnæve- til hovedstore sten øverst i fylden (flint og granit) - muligvis ildpåvirkede.

Foto

B80 Grube

Dybde: 25 cm., evt. dybere da hele fyldskiftet ikke er frilagt. Fyld: Homogen, humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler. Afrundet bund.

B81 Stolpeaftryk + nedgravning (evt. støttestolpe til hus)

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Det samlede fyldskifte: Dia.: 35 cm. Dybde: 8-12 cm.

Stolpeaftryk - lag 1: Dia.: 18 cm. Dybde: 12 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, enkelte trækulsnister.

Nedgravning - lag 2: Dia.: 35 cm. Dybde: 8 cm.

Fyld: Heterogen, let humøs, lys gulbrun til brun, sandblandet ler, opblandet med gullig undergrund.

B82 Stolpehul (evt. støttestolpe til hus)

Dia.: 50 cm. Dybde: 35 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, spredte trækulsnister. Flad bund.

B83 Fyldskifte

Dia.: 270x150 cm. Dybde: 6-22 cm. (varierende). Fyld: Heterogen og præget af dyregange - evt. en naturlig overgangshorisont mellem muld og undergrund med megen dyreaktivitet, let humøs, lys gulbrun til brun, let lerblandet sand, opblandet med gullig undergrund. Meget uregelmæssig bund.

B84 Tagbærende stolpe

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Dia.: 50 cm. Dybde: 50 cm. Fyld: Heterogen, humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, spredte nister af trækul og brændt ler. Flad bund.

Foto

B85 Tagbærende stolpe

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Dia.: 45 cm. Dybde: 32 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, humøs, mørk gulbrun til brun, sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, spredte nister af trækul og rødbrændt ler.

Foto

B86 Stolpehul

Dia.: 30 cm. Dybde: 15 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, humøs, mørk gulbrun til brun, let sandblandet ler, let opblandet med gullig undergrund, trækulsnister samt enkelte nister af rødbrændt ler. Flad bund.

Fund: x202, keramik - sideskår.

B87 Overgang mellem muld og undergrund

B88 Stolpehul

Dia.: 25 cm. Dybde: 8 cm. Fyld: Heterogen, humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler, opblandet med gullig undergrund, enkelte trækulsnister.

Knytnævester, ildpåvirket granitsten midt i profilen.

B89 Stolpeaftryk + nedgravning

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Det samlede fyldskifte: Dia.: 70 cm. Dybde: 50 cm.

Stolpeaftryk - lag 1: Dia.: 25 cm. Dybde: 50 cm.

Fyld: Let opblandet med gullig undergrund dog forholdsvis homogen, humøs, gulbrun, sandblandet ler, spredte trækulsnister.

Nedgravning - lag 2: Dybde: 50 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, opblandet med gullig undergrund, let humøs, lys gulbrun, sandblandet ler, enkelte trækulsnister.

B90 Tagbærende stolpeaftryk + nedgravning

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Det samlede fyldskifte: Dia.: 70x50 cm. Dybde: 50 cm.

Stolpeaftryk - lag 1: Dia.: 30 cm. Dybde: 50 cm. Fyld: Let opblandet med gullig undergrund dog forholdsvis homogen, humøs, mørk gulbrun til brun, sandblandet ler, spredte nister af trækul og rødbrændt ler.

Nedgravning - lag 2: Fyld: Heterogen, opblandet med gullig undergrund, lys gulbrun til gulgråbrun, let sandblandet ler.

Foto

B91 Stolpehul ?

Dia.: 25 cm. Dybde: ca. 6 cm. Fyld: Heterogen, opblandet med gullig undergrund, lys gulbrun til gulgråbrun, let sandblandet ler, enkelte

trækulsnister. Uregelmæssig bund med dyregange. Et tvivlsomt fyldskifte.

B92 Stolpehul

Dia.: 27 cm. Dybde: 10 cm. Fyld: Heterogen, opblandet med gullig undergrund, let humøs, gulbrun til brun, let sandblandet ler, enkelte trækulsnister. Flad bund.

B93 Stolpehul

Dia.: 35 cm. Dybde: 122 cm. Fyld: Heterogen, opblandet med gullig undergrund, let humøs, gulbrun til brun, let sandblandet ler, enkelte trækulsnister. Flad bund.

B94 Grøft / dræn ?

Snit 1:

Dybde: ca. 10 cm. Fyld: Gulbrun, heterogen - meget opblandet med gullig undergrund samt mange knytnevæstore og mindre sten, meget let humøs, lerblandet sand.

Snit 2: Fortsættelse af dræn / høft ?

Dybde: 1 - 10 cm. Fyld: Gulbrun, heterogen - meget opblandet med gullig undergrund og mange dyregange, sand. Meget diffus afgrænsning til siderne og mod bunden, evt. overgang ml. muld og undergrund.

Snit 3:

Dybde: 10-20 cm. Fyld: Heterogen, opblandet med gullig undergrund, let humøs (ikke meget), gulbrun til brun med mange lysere områder, let lerblandet sand, enkelte nister af trækul og rødbrændt ler. Meget uregelmæssig bund og præget af megen dyreaktivitet.

B95 Stolpehul

Dia.: 65 cm. Dybde: 53 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let opblandet med gullig undergrund, humøs, gulbrun til brun, sandblandet ler, spredte trækulsnister, enkelte nister af rødbrændt ler, hovedstør sten ca. midt i profilen. Flad bund.

B96 Grube

Dia.: 110x120 cm. Dybde: 22 cm. Fyld: Heterogen, opblandet med gullig undergrund, let humøs, gulbrun til brun, let lerblandet sand, enkelte trækulsnister. Flad bund.

B97 Tagbærende stolpe

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse.

Dia.: 70 cm. Dybde: 48 cm. Fyld: Heterogen, opblandet med gullig undergrund, humøs, gulbrun til brun (tenderende mod det lidt mørkere), sandblandet ler, trækulsnister og nister af rødbrændt ler.

Foto

B98 Stolpehul

Dia.: 20 cm. Dybde: 5 cm. Fyld: Heterogen, opblandet med gullig undergrund, lys gulbrun til gulgråbrun, let sandblandet ler, enkelte trækulsnister. Flad bund.

B99 Stolpehul

Dia.: Over 35 cm. - en del af fyldskiftet er snittet over af gl. søgegrøft, som på dette sted ligger ca. 10 cm. lavere end fladen ved siden af. Dybde: 10 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let opblandet med gullig undergrund, humøs, gulbrun til brun (tenderende mod det lidt mørkere), let sandblandet ler, spredte nister af trækul og rødbrændt ler. Flad bund.

B100 Tagbærende stolpe

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Dia.: 70 cm. Dybde: 58 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let opblandet med gullig undergrund, humøs, mørk gulbrun til brun, let sandblandet ler, nister af rødbrændt ler, pletter med trækul.

Fund: x203, træku.

Foto

B101 Vægstolpe ?

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Dia.: 18 cm. Dybde: 13 cm. Fyld: Heterogen, opblandet med gullig undergrund, let humøs, lys gulbrun til brun, let sandblandet ler, spredte trækulsnister. Hvis dette skal tolkes som en vægstolpe, virker det som om, dennes hældningen er "forkert" => væk fra selve huset.

B102 Vægstolpe ?

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Dia.: 20 cm. Dybde: 10 cm. Fyld: Heterogen, opblandet med gullig undergrund, lys gulbrun til gulgråbrun, let sandblandet ler. Let afrundet bund, ingen tydelig hældning.

B103 Stolpehul

Dia.: 20 cm. Dybde: 12 cm. Fyld: Forholdsvis homogen, let opblandet med gullig undergrund, humøs, gulbrun til brun (tenderende mod det mørkere), let sandblandet ler, spredte trækulsnister + nister af rødbrændt ler. Flad bund.

B104 Stolpehul ?

Dia.: 30 cm. Dybde: 6-10 cm., skrående bund mod nord. Fyld: Lys gulbrun til gulgråbrun, heterogen - opblandet med gullig undergrund, let sandblandet ler, spredte nister af trækul og rødbrændt ler.

B105 Grube

Dia.: 90x70 cm., har formentlig været større da gl. søgegrøft har snittet anlæggets østlige del væk.

Dybde: 5-15 cm., flad bund. Fyld: Gulbrun til brun, let opblandet med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, humøs, let sandblandet ler.

B106 Natur

B107 Udgår

Overgang mellem muld og undergrund.

B108 Vægstolpe ?

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Hvis anlægget skal tolkes som en vægstolpe, er hældningen "forkert" => væk fra selve huset.

Dia.: 30 cm. Dybde: 20 cm., flad bund. Fyld: Gulbrun til brun, øverst homogen, heterogen - opblandet med gullig undergrund ned mod bunden, humøs, let sandblandet ler.

B109 Dyreaktivitet.

B110 Stolpehul

Dia.: 30 cm. Dybde: 20 cm., flad bund. Fyld: Gulbrun til brun, heterogen - opblandet med gullig undergrund, let humøs, let sandblandet ler, spredte trækulsnister.

B111 Vægstolpe / stolpehul ?

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Dia.: 25 cm. Dybde: 9 cm., uregelmæssig, afrundet bund med dyreaktiviteter. Fyld: Gulbrun til brun,

heterogen - opblandet med gullig undergrund, let humøs, sandblandet ler.

B112 Stolpehul ?

Dia.: 25 cm. Dybde: 12 cm., afrundet bund. Fyld: Gulbrun til brun, let opblandet med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, let humøs, let sandblandet ler, spredte trækulsnister.

B113 Stolpehul

Dia.: 60x40 cm. Dybde: 32 cm. Fyld: Gulbrun til brun, let opblandet med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, humøs, let sandblandet ler, spredte trækulsnister.

B114 Stolpehul

Dia.: 50 cm. Dybde: 30 cm., flad bund. Fyld: Gulbrun til brun (tenderende mod det mørkere), let opblandet med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, humøs, let sandblandet ler, spredte nister af trækul og rødbrændt ler.

B115 Tagbærende stolpe

Jvf. skitsetegning på snitbeskrivelse!

Dia.: 65 cm. Dybde: 60 cm. Fyld: Lag 1 - Mørk gulbrun til brun, homogen, humøs, let sandblandet ler, spredte nister af trækul og rødbrændt ler. Lag 2 - Lys gulbrun, heterogen - opblandet med gullig undergrund, let sandblandet ler, spredte trækulsnister.

Foto

Relevante anlæg fra prøveudgravningsfasen (Søgegrøft 6), beskrivelserne er hentet fra prøveudgravningsrapporten (NÆM 2005:104 Stendyssevej / Glumsø):

A73 Grube

Dia.: 1,6x1,4 m. Dybde: 28 cm. Fyld: Gulbrun, humøst, lerblandet sand, pletter + dyregange af gul undergrund. Gruben er flad i bunden.

A74 Grube

Dia.: 90x100 cm. Dybde: 18 cm. Fyld: Lys gulbrun, let humøst, homogent, sandblandet ler. Gruben er flad i bunden.

A75 Stolpehul + nedgravning

Stolpehul:

Dia.: 30 cm. Dybde: 25 cm. Fyld: Mørkere gulbrun, humøst, homogent, sandet ler.

Nedgravning:

Dia.: 30 cm. Dybde: 28 cm. Fyld: Lysere gulbrun, let humøst, sandet ler, meget opblandet med rødbrun undergrund.

Keramik i bunden af fyldskiftet.

Fund: x114 (ISS).

A76 Stolpehul

Dia.: 40 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Gulbrun, homogent, humøst, sand- og grusblandet ler.

A77 Stolpehul

Dia.: 50 cm. Dybde: 30 cm. Fyld: Gulbrun, humøst, sand- og grusblandet ler, opblandet med rødbrun undergrund ned mod bunden.

A78 Stolpehul

Dia.: 40 cm. Dybde: 30 cm. Fyld: Gulbrun, humøst, sand- og grusblandet ler.

A79 Stolpehul

Dia.: 40x50 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Gulbrun, humøst, sand- og grusblandet ler.

A80 Stolpehul

Dia.: 45x50 cm. Dybde: 18 cm. Fyld: gulbrun, humøst, sand- og grusblandet ler.

A81 Dyreaktivitet?

Dia.: 70x80 cm. Dybde: 5-10 cm. Fyld: Gulbrun, heterogent, humøst, lerblandet sand, opblandet med

gul undergrundssand. Fyldskiftet er meget uregelmæssigt i bunden - sandsynligvis en dyreaktivitet.

A82 Stolpehul

Dia.: 25 cm. Dybde: 18 cm. Fyld: Gulbrun, humøst, sandblandet ler, opblandet med rødbrun leret undergrund.

Fundliste

x-nr.	Beskrivelse	Anlæg
x200	Keramik - hankeskår	B32 - fyldskifte.
x201	Keramikfragmenter	B56 - stolpehul.
x202	Keramik - sideskår	B86 - stolpehul.
x203	Trækul	B100 - tagbærende stolpe.

Tegningsliste

T1	Plantegning + anlægsbeskrivelser, 1:100. Den vestlige del af udgravningsfeltet.
T2	Plantegning, 1:100. Den østlige del af udgravningsfeltet.
T3 + T4	Anlægsbeskrivelser + snittegninger af udvalgte anlæg, 1:20 (primært tagbærende stolper og gruber).

Fotoliste

Billederne er taget med sort-hvid kamera og digitalkamera samt med MCO's private spejlreflekskamera. Alle billederne blev taget d. 9/7 - 2005 i stærkt solskin og efter at fladen havde stået åben i et par uger - hvorfor billedernes noget forringede kvalitet.

Objekt	Set fra	Digital	S/H	MCO
Arbejdsbillede		1		
B115 , Tagbærende stolpe	øst mod vest	2	24-25	14-15
B90 , Tagbærende stolpe + nedgravning	øst mod vest	3	26-27	16-17
B100 , Tagbærende stolpe	øst mod vest	4	28-29	18-19
			<i>NB! Foto nr. 30 udgår!</i>	
B97 , Tagbærende stolpe	øst mod vest	5	31	20-21
B85 , Tagbærende stolpe	øst mod vest	6	32	22-23
B84 , Tagbærende stolpe	øst mod vest	7	33	24-25
B78 , Tagbærende stolpe + nedgravning	øst mod vest	8	34	26-27
B79 , Tagbærende stolpe + nedgravning	øst mod vest	9	35	28-29
Hus 1 , oversigtsfoto	øst mod vest	10		30-31
- , -	syd mod nord	11		32-33
Feltets SV-del + stendysse	syd mod vest	12		34
Feltets østlige halvdel	syd mod nordøst	13		35
Stendysse vest for feltet	øst mod vest			36
Feltets vestlige halvdel	syd mod nord	14		37

NÆM 2005:104A
Stendyssevej I
Hus 1, 1:100

TIL DKC

Ved egentlig udgravningen af et ca. 30 x 30 m stort område vest for Glumsø By fremkom et mere end 18 m langt hus fra yngre romersk jernalder/germansk jernalder bestående af 4 sæt tagbærende stolper evt. med svagt indtrukne gavle (Hus 1). Derud over flere stolpehuller, gruber samt diverse andre fyldskifter sandsynligvis også fra oldtiden samt få stykker oldtidskeramik og trækul. De meget beskedne keramikfund fra stolpehuller og et enkelt ubestemmeligt fyldskifte kan kun dateres bredt til oldtiden. Ved efterfølgende gravning umiddelbart syd for arealet fremkom yderligere to huse fra jernalderen (jf. NÆM 2005:129 A).